

81 СРЕДНО УЧИЛИЩЕ “ВИКТОР ЮГО”
гр. София 1712, жк “Младост” 3, ул. “Бъднина” № 3,
тел. 974 55 06; 974 54 94; 975 54 95; 75 49 66; факс 875 91 56
e-mail: sou81@intech.bg; sou81@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:.....

ЕЛЕНА НАЛБАНТОВА

Директор

**ПРОГРАМА
ЗА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ
И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА ОТ УЯЗВИМИ
ГРУПИ
ПРЕЗ 2018 - 2019 ГОДИНА**

Приет с решение на педагогически съвет с протокол № 26 / 14.09.2018г.

Комисия:

Председател: Елена Налбантова

Членове:

Ирена Николова

Юлияна Стоянова

Ралица Димитрова

Приобщаващото образование представлява всеобхватен, холистичен процес, който включва осигуряване на подкрепа и равни възможности за качествено образование, приемане индивидуалността на всяко дете, разнообразието от потребности на всички деца и включване на ресурси насочени към създаване на възможности за развитието и участието им във всички аспекти на живота в общността. Постигането на този стандарт изисква диференцирана грижа, педагогически подходи, съобразени с възрастовите и социалните промени, превенция и навременно систематизиране на наличната информация, за да се организира учебният процес съобразно потенциала и силните страни на децата.

Училището работи за осъществяването на успешно приобщаващо образование като крачка по пътя за постигане на крайната цел – създаване на приобщаващо общество, което да позволи на всички деца и възрастни, независимо от пол, възраст и етническа принадлежност, наличие или отсъствие на нарушения в развитието, или с тежки заболявания да участват в живота на обществото и да имат своя принос.

Принципи на приобщаващото образование:

1. Гарантиране правото на достъп до училището на всяко дете най-близо до неговото местоживеене и на правото му на качествено образование
2. Гарантиране достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа
3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика
4. Приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества и ресурси, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал;
5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на детската градина или училището;
6. Системен и холистичен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища – управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата и учениците;
7. Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – училището, ученика, семейството и общността;
8. Намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на учениците в дейността на училището;
9. Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на учениците за живот в приобщаващо общество;
10. Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот

Програмата е насочена предимно към най-уязвимите групи деца и на тези, изложени на риск от дискриминация – деца с увреждания, деца от малцинствен произход, деца от семейства на мигранти, сираци или деца лишени от родителска грижа по други причини, деца настанени в институции, деца на родители алкохолици или наркомани.

Програмата е изработена съобразно ЗПУО, Наредба за Приобщаващото образование от 04/11/2016 год. и съдържа международни и национални стратегически документи: Международна конвенция за правата на детето; Световна програма на ЮНЕСКО "Образование за всички"; Национална стратегия на детето 2008-2018; Национална стратегия за интеграция на лицата, получили международна закрила в Република България 2014-2020г.; Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020)

Основна цел: Осигуряване в училището на подкрепа за равен достъп до качествено образование и за развитие на потенциала на всеки ученик с цел неговата личностна, професионална и гражданска реализация в обществото.

- ✓ Постигането на тази цел изисква определяне на уязвимите групи деца и прилагане на разнообразни мерки, съобразени със спецификата на всяка от тях.
- ✓ На учениците в системата на училищното образование се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.
- ✓ Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик.

Мерки за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците:

I. Като уязвими групи се разглеждат следните рискови ситуации, в които се намират някои ученици:

- деца и ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания,
- деца и ученици, застрашени или жертва на насилие,
- деца-сираци и полусираци,
- деца-бежнаци,
- деца от различни етнически групи и
- деца с изявени дарби,
- др. с други идентифицирани нужди.

II. Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие

1. Ранно оценяване развитието на ученика и на риска от обучителни затруднения.
2. Определяне на необходимост от допълнителни подкрепа за ученици, които не владеят български език.
3. Оценка на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа.

III. Осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие в училището

1. Гарантиране участие и изява на всички ученици в училището.
2. Включване в дейности за ранно оценяване, с оглед превенция на обучителните затруднения.
3. Организиране на дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения, занимания по интереси, участие в проекти, програми, форуми и в други изяви.
4. Организиране на събития, поощряващи приемането на различията при различните етнически групи и подчертаване на общото между хората.
5. Библиотечно-информационно обслужване.
6. Поощряване с морални и материални награди.
7. Кариерно ориентиране на учениците.
8. Изграждане на позитивен организационен и психологически климат, включително чрез психологическа подкрепа.
9. Предоставяне на логопедични консултации, като превенция на комуникативни и обучителни затруднения.
10. Изготвяне на анализ и оценка на индивидуалните потребности на учениците, с цел установяване на необходимост от допълнителна подкрепа.
11. Изготвяне на индивидуален план за действие в случаите на необходимост.
12. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти включително и с външни институции, когато това е необходимо.

IV. Изграждане на позитивен психологически климат

1. Създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес.
2. Предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците
3. Организиране на дейности за превенция на агресията и мотивация за преодоляване на проблемното поведение.
4. Прилагане на координирани и последователни усилия за осигуряване на благоприятна образователна среда и своевременно решаване на възникнали конфликти.
5. Групова работа с ученици; кризисна интервенция.
6. Поддържане на непрекъсната връзка и взаимодействие с родителите на учениците за справяне с проблемното им поведение и приобщаване към средата на училището.
7. При случаи на неизпълнение на задълженията, оказани в ЗПУО, след изчерпване на всички механизми на въздействие се налагат санкции според конкретния случай.

Мерки за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата:

I. Оценяване на индивидуалните потребности на ученика за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

1. Издаване заповед от директора на 81 СУ за сформирание на Екип, който да изготви оценка на ученика.
2. Изготвянето на оценката на индивидуалните потребности се извършва в съответствие с чл. 22 и чл. 187 от ЗПУО.
3. Оценката на индивидуалните потребности се извършва от следните специалисти: психолог, логопед и ресурсен учител, в зависимост от конкретния случай.
4. Оценката на индивидуалните потребности се извършва в срок от един до три месеца от началото на учебната година
5. Оценката на индивидуалните потребности при възникване на необходимост през учебната година се извършва в срок от един до три месеца от установяването ѝ.
6. Оценката се извършва съобразно определена рамка за оценка на индивидуалните потребности.
7. При несъгласие с оценката, родителят има право да подаде заявление до Директора на Регионален център за подкрепа /РЦП/ за повторна оценка на индивидуалните потребности.
8. При несъгласие на родителя за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие, директорът на училището писмено уведомява съответния отдел за закрила на детето с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето.
9. Допълнителна подкрепа за личностно развитие се осигурява и предоставя съгласно план за подкрепа на детето, след извършена оценка на индивидуалните потребности на детето.
10. За ученици с изявени дарби също се изработва индивидуален учебен план.

II. Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие в училището

1. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигурява от училището.
2. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се реализира чрез план за подкрепа на ученика.
3. Училището предоставя условия за равен достъп до образование, чрез осигуряване на достъпна архитектурна и физическа среда.
4. Училището изгражда при необходимост специализирана подкрепяща среда.
5. Училището предоставя достъпни средства за информация и комуникация.
6. Училището осигурява необходимите педагогически специалисти за допълнителна подкрепа.
7. Училището осигурява възможност за гъвкава и динамична организация на средата, според различните потребности на децата.
8. Училището осигурява при необходимост специализирани учебни програми.

9. Директорът на СУ, в което се обучават по-малко от 9 деца със СОП, може да изпрати заявление до директора на съответния РЦПППО за осигуряване на необходимите специалисти.
10. Училището осъществява подкрепа за преход между отделните етапи, степени на образование на учениците в системата на УО.
11. При наличие на три и повече деца/ученици нуждаещи се от допълнителна подкрепа в паралелка се осигурява помощник-учител за подпомагане работата на учителите. Задълженията на помощник-учителите са разписани в Наредба №.....за приобщаващото образование.

III. Екип за подкрепа за личностно развитие на ученика в училището

1. Екипът за подкрепа за личностно развитие се създава със заповед на директора на СУ за конкретно дете със СОП, с изяви дарби или в риск за всяка учебна година.
2. В екипа участват: психолог, логопед, ресурсен учител/специален педагог, както и други специалисти, според индивидуалните потребности на детето.
3. Екипът осъществява дейностите по допълнителната подкрепа за личностно развитие на детето.
4. Екипът за подкрепа за личностно развитие изготвя два пъти годишно доклад до Директора, съдържащ оценка за развитието на ученика, за постигнатите цели и за резултатите от обучението, за използваните педагогически средства и методи на работа.
5. Директорът на СУ изпраща за одобрение до директора на РЦПППО решението за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученик със СОП, изготвено от екипа за подкрепа за личностно развитие в 3-дневен срок от извършване на оценката.
6. При условие, че не може да сформира екип за подкрепа за личностно развитие на ученик със СОП, директорът на СУ изпраща заявление до директора на РЦПППО за извършване оценка на индивидуалните потребности на ученика.

IV. Работа по конкретен случай:

1. Предоставя се на дете или ученик, за което допълнителната подкрепа за личностно развитие е срочна и цели подкрепа за самостоятелното и независимо функциониране на детето или ученика, за развитието на неговите силни страни, както и за предотвратяване на проблеми в поведението, на отпадането от обучение и на социалното изключване
2. Работата по конкретен случай включва:
  - определяне на цели и действия, насочени към детето или ученика;
  - формулировка на случая;
  - изготвяне на план за подкрепа;
  - взаимодействие и работа с подкрепящата среда;
  - постигнати резултати от работата по случая.

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	психолог, логопед, учители	
Екипна работа на учителите от даден клас	постоянен	класни ръководител, учители училищен психолог	при необходимост
Определяне на координатор на екип за оказване на подкрепа	постоянен	директор	
Награждаване на ученици	постоянен	Училищно ръководство, по предложение на педагогически персонал	при и по определен повод за поощрение
Дейности на училищната библиотека, свързани с четивна грамотност		Библиотекар, учители	
Представяне на дейности по интереси в училището	15.09	учители в ЦДО	
Кариерно ориентиране и консултиране	По план	психолог, класни ръководители, кариерен консултант	
Идентифициране на ученици със СОП	постоянен	класни ръководител, учители, логопед, ресурсен учител, психолог	
Оценка на потребности на ученици със СОП	1 до 3 месеца след идентифициране на ученик със СОП	Психолог, логопед, ресурсен учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	постоянен	логопед	
Психологическа подкрепа, психо-социална рехабилитация и консултации	постоянен	психолог	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	постоянен	Училищно ръководство, учители, психолог	

Изготвяне на Програма за превенция на преждевременно отпадане на ученици	15.09.2017	Психолог, екип	
Организиране и провеждане на “Училище за родители“	При заявка	директор, екип, учители училищен психолог	при желание от родителите, с помощ от външни институции
Стимулиране участието на деца с изяви дарби в състезания и олимпиади	Постоянен	учители	
Стимулиране участието на деца и ученици от различни етнически групи в състезания и олимпиади	Постоянен	учители	
Съвместни дейности с МКБППМН	целогодишно, по график	УКБППМН, директор, районна адиминстрация	
Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда	по график, заложен в план за квалификация	директор, главни учители	Търсене на външни обучители
Провеждане на ден на розовата фланелка	Последната седмица на февруари	Директор, екип, психолог	
Провеждане на седмица, свързана различните култури на учениците в училище	По график	Класни ръководители, Училищен психолог	
Провеждане на конкурс „Ние всички си приличаме“	По график	Класни ръководители, Училищен психолог	
Мотивиране и включване на ученици от уязвимите групи в различни програми за извънкласни дейности	Постоянен	Класни ръководители, Училищен психолог	
Създаване на клубове по интереси за развитие на способностите, компетентностите и уменията на учениците.	постоянен	Класни ръководители, Училищен психолог, Екип, всички педагогически специалисти	

Този документ е отворен и при промяна на законовата уредба или предложения от екипа може да бъде изменян.